

פיתולזי חזותם – בלאור על ספר עץ חיים

יו"ל ע"י בית המדרש "אור שלום" ע"ש כ"ק האדמו"ר הרב שלום ספרין זצוק"ל מקומרנא י-ם
קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100

היכל א מן שבעה היכלות, והוא היכל אדם קדמון, ובהיכל זה יש שבעה שערים
שער א - השער הראשון - דרוש עגולים ויושר ובו ה' ענפים עץ חיים - שער א-ענף ב - והנה גם בבחינה ב' של יושר

שיעור 7

והנה גם בבחינה ב' של יושר שהוא בציר אדם יצדק שם מעלה ומטה פנים

ואחור בשיעור שעבר עצרנו בבחינה הראשונה שהרב מבאר בבחינת העיגולים, שם הרב הסביר איך יש

מציאות כזו של מעלה ומטה בציר העיגולים וכן פנים ואחור.

העיגול היותר גבוה הוא מעלה [עליון] והפנימי הוא יותר תחתון, ופנים ואחור הרב לא הסביר.

ואמרנו שיש יסוד בדברי הרב בשער תנ"א, שהיכן שהשפע היוצא מנקב שהוא מפולש והוא גדול יותר

ביחס לנקב אחר, אז אותו שפע שיוצא חזק יותר וכמותו יותר הוא יקרא פנים, והנקב הקטן יותר יקרא

אחור, למשל נקבי הפנים גדולים יותר מנקבי העור, ביחס לשפע הזה יקרא אחור, כמו פנים ועורף, פנים

ואחור, שבאחור יש נקבים קטנים שלא כנקבי הפנים.

גם כאן בבחינה השנייה בציר אדם יש מעלה ומטה פנים ואחור כי פשוט הוא שהקרב אל

ראשית הקו יהיה ראש ושלמטה ממנו יהיה גוף ככל שהקו יותר קרוב אל מציאות החלל הוא

נקרא מעלה, והרחוק נקרא מטה. מכאן יש לנו ראש - גוף - ורגליים, ושלמטה ממנו יהיה רגלים

כיון שמה שמלביש על הקו זה על דרך משל הוא עומד על שני רגליים, וכיוצא בשאר פרטי פרטות

שגם כאן יש פרטי פרטים של ראש גוף ורגליים, שגם בהם יהיו תחילה אמצע וסוף. [ובענף ג' יתבאר

ג"כ בענין יו"ד עיגולים דא"ק ע"ש]. שם הרב יבאר חידושים נוספים שיש לגבי מערכת

העיגולים.

כאן נעיר, שהיות והרב לא הסביר את ענין פנים ואחור בקו, אלא רק מעלה ומטה, לכן כותב הרמ"ז

בהגהותיו ל"אוצרות חיים" שפנים ואחור לא שייכים בקו, משום שזו מציאות בצורת אדם מה שאין כן בקו

שהוא אור א"ס.

אם כן יש לנו שני כללים:

א. היות ובקו יש גרנח"י, כל פרצוף וכל עולם מתחיל להלביש מהעליון ממנו רק על הנפש והרוח.

ב. הנפש והרוח הם מציאות של מהטבור ולמטה, תמיד הפרצוף התחתון המלביש לעליון רק את

הנ"ר שלו. והיכן שהרוח מתפשט זה מהטבור של אותו פרצוף עליון. לדוגמא א"ק מלביש את הקו

ממקום הנפש והרוח שבו.

והנה ענין זה שנתבאר בענף זה איך כל העולמות הם בבחינת עיגולים זה תור זה

כגלדי בצלים והוא בחינה א' כי הרב מזכיר תמיד ב' בחינות, הראשונה עיגולים והשנייה יושר,

נרמז בזוהר בהרבה מקומות ענין העיגולים, ובפרט בפרשת ויקרא [ד"ט ויו"ד] איך

אפילו הרקיעים והארצות כגלדי בצלים זה תור זה [ע"ש] שהם מזכירים צורת עיגול, וכן

בפרשת בראשית [ד"ט] וז"ל "כולא אצטריך קוב"ה למברי עלמא בהו

פיתוחי חזותם – בלאור על ספר עץ חיים

יו"ל ע"י בית המדרש "אור שלום" ע"ש כ"ק האדמו"ר הרב שלום ספרין זצוק"ל מקומרנא י-ם
קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100

ולאתתקנא עלמא בהו שהעולמות יתוקנו על ידם, וכלא מוחא לגאוו, כל מוח פנימה, וכמה

קליפין חפין למוחא וכל עלמא כגוונא [כו'] כולא איהו דא לגו מן דא ודא לגו

מן דא [כו'] הרב מסביר את הסוגיה הזו בזוהר על מערכת העיגולים, והרי מוכרח איך כל

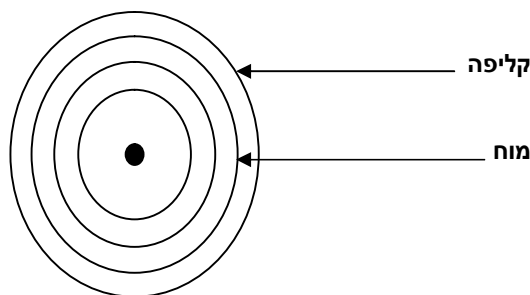
העולמות זה סובב לזה וזה סובב לזה. מי שמתבונן בלשון הזוהר "כולא אצטריך קוב"ה למברי

עלמא בהו ולאתתקנא עלמא בהו וכלא מוחא לגאוו" שמשמע מדברי הרב שהמוח הוא בפנים והקליפות

שהם פחות זכים מהמוח, חופפת עליו.

וכאן הקושי, כי הרב לימד שבחינת העיגולים זה הפוך, ככל שהעיגול הוא יותר גדול וזך יותר, אז איך הרב

מעמיד פשט בזוהר שהמציאות הפוכה?

ובשל הקושי הזה מבאר הרב, ואע"פ שמשום נראה להיפך שהזוהר מדבר בהדיא במראה ולא
בחידות שהיותר גדול הוא יותר קליפה, ובמערכת העיגולים זה לא כך, שהיותר פנימית ממנו, הוא
מוח והחופף עליו הוא הקליפה הגרועה ממנו ואומר הרב שזה על העיגולים עם כל זה
אם תפקח עיני שכלר תבין ותראה כי מאמר זה מדבר בערכנו אנחנו שוכני ארץ
התחתונה, אשר היותר קרוב אלינו הוא הנקרא קליפה הסובבת בערכינו, אל המוח
אשר לפנינו ממנו והוא גלגל הסובב עליו כי אנחנו רואים הפוך ולכן אנו בערכנו רואים מבחוץ
פנימה ומה שכותב רשב"י שהפנימי יותר הוא המוח, משום שהוא מכוסה ועוטף את הפנימי ממנה, ומילת
"מוח" הכוונה לפנימי. אם כך, הכוונה במערכת העיגולים שכלל שהעיגול גדול יותר הוא זך יותר והפנימי
עכור ממנו.

ואח"כ עוד גלגל אחר היותר פנימי ממנו בערכנו, והוא המוח אל הגלגל האחר,
וכן על דרך זה עד אשר נמצא כי הא"ס לפנינו מכל הנאצלים והוא מוח פנימי
לכולם, וכל הנאצלים קליפין ולבושין אליו, והגלגל היותר קרוב אלינו הוא החיצון
שבכולם ונקרא קליפה על כולם.

האומנם בבחינת העולמות בעצמם אינו כך אלא הפנימי שבכולם הוא הקליפה
והסובב על כולם הוא המוח. גם במאמר זה יובן הבחינה הב' הנקראת ציור אדם

פיתוחי חזותם – ביאור על ספר עץ חיים

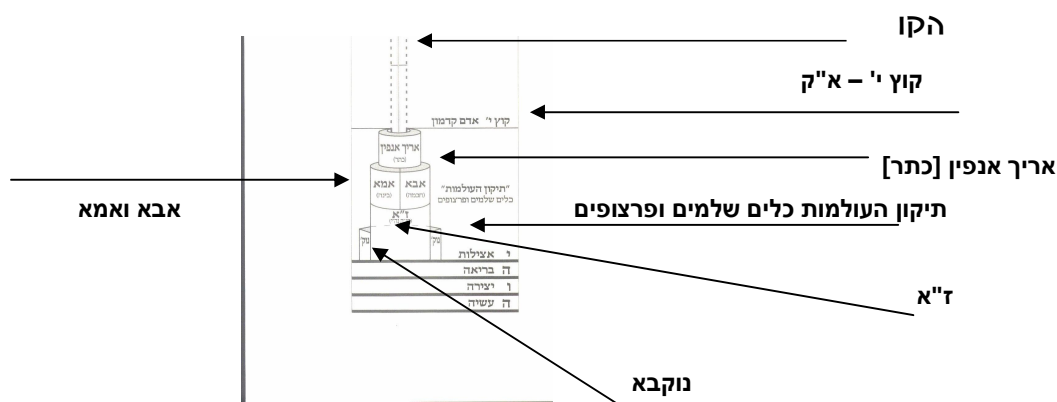
יו"ל ע"י בית המדרש "אור שלום" ע"ש כ"ק האדמו"ר הרב שלום ספרין זצוק"ל מקומרנא י-ם
קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100

ביושר ומצד האמת פשט זה מתקבל יותר על הדעת, כדברי הזוהר, וכך ראינו שמבאר ה"מקדש מלך"
ו"שמן ששון" [בסוף אות כ"ד] וכך ביאר גם ה"בית לחים יהודה", שהיותר חיצון הוא קליפה והיותר פנימי
הוא מוח, מובן ציור אדם ביושר, שכולל כמה עולמות כנזכר בספר הזוהר פ' תולדות [דף
קל"ד] וכמה דב"ר איהו אתפלג ל כמה שייפין וכולהו קיימין דרגין על דרגין עומדים
מדרגות על מדרגות מתתקנין אילין על אילין עומדים אחד על השני, וכולהו חד גופא כשם
שהראש עומד על הגוף, והגוף על הרגליים, אך הכל נקרא גוף אחד, הכי נמי עלמא.

[ובענין ד'] נבאר איר כל הבחינות מצטיירין בציור אדם, והם דא לגו מן דא ודא
לגו מן דא עתיק שהוא הפרצוף הגבוה ביותר של כל עולם ועולם, לגו מן א"א הוא פרצוף
המליש על עתיק והוא חיצוני ממנו, וא"א לגו מן אבא ואמא ואו"א לגו [וכו'] עשר
ספירות כל המדרגות. ושם יובן היטב כפי [נ"א בחי'] היות דא לגו מן דא דא
מוחא ודא קליפה [ע"ש היטב] שבמערכת היושר מי שיותר פנימי הוא מוח ויותר גדול, ובעיגולים
הגדול הוא הזך יותר והפנימי עבה ממנו. הרי נתבאר ענין ב' בחינות שיש ב"ס א' בחינת
עיגולים וא' בחינת יושר כמראה אדם.

אדם קדמון

מלביש קו א"ס עד סוף האצילות

הנה מציור זה אנו רואים איר עולם אדם קדמון מלביש את הקו, ואריך מלביש את א"ק, ואבא ואמא
מלבישים את אריך אנפין, וז"א מלביש את אבא ואמא, וז"א מלביש את אבא ואמא, ונוק' מלבישה את ז"א.
ולכן הפנימי ביותר הוא הזך ביותר והחיצוני ביותר הוא העבה והעכור ביותר.

מהדורא תנינא חלק זה הוא בתחילת "אוצרות חיים", הקדמה אחת כוללת מן הא"ס עד
הזעיר אנפין. מושג זה "זעיר אנפין" מתייחס למערכת הפרצופים, ולא למערכת העולמות. לעומת זאת
א"ק מתייחס למערכת העולמות. באופן כללי בתוך החלל המאציל ברא חמישה עולמות, שהם א"ק ואבי"ע.

פיתולזי חזותם – בלאור על ספר עץ חיים

יו"ל ע"י בית המדרש "אור שלום" ע"ש כ"ק האדמו"ר הרב שלום ספרין זצוק"ל מקומרנא י-ם
קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100

ובכל עולם בפרטות יש חמישה [5] פרצופים שהם אריך אנפין, אבא ואמא, ז"א, ונוק'. וכאן הכוונה לז"א דאצילות בלבד, ולא בנוקבא דז"א, בהיותה טפילה לז"א ותלויה בו ובתיקונו.

יש לציין, שה"דברי שלום" [נכד הרש"ש] כתב שכותרת זו "הקדמה אחת כוללת מן הא"ס עד הזעיר אנפין", הייתה מוקפת ב"עץ חיים" של סבו הקדוש, שנראה שלא צריך לגרוס הקדמה זו כאן. והוא בשם ה"כרם שלמה" שכתב מספר "אוצרות חיים" ישן כת"י, ששם כתוב "הקדמה אחת כוללת מן הא"ס עד הנוקבא דז"א". ונראה שכותרת זו לא כתבה הרב מוהר"ו בעץ חיים ואין לגרסה כאן.

דע כי תחילת הכל היה כל המציאות אור פשוט ונקרא אור א"ס ב"ה היה הכל אור חסד פשוט אחד בתכלית הייחוד, ולא היה שום חלל לפני הצמצום ושום אויר פנוי אלא הכל היה אור א"ס.

וכשעלה ברצונו היא הנקראת מחשבת הבריאה, להאציל הנאצלים ולברוא הנבראים הכל נצטייר במחשבת המאציל, לסיבה נודעת והוא ליקרא רחום וחנן וכיוצא, ואם אין בעולם מי שיקבל רחמיו ממנו איר יקרא רחום וכן על דרך זה שאר הכינויים כיוון שהוכרח ביחס למה שהיה בכח צריך להיות בפועל, כי בכך נמצאת השלמות כולה, הנה צמצם עצמו באמצע האור שלו באמצע הא"ס בערכו, בנקודת המרכז האמצעי אל הסביבות והצדדים ונשאר חלל בנתיים. על ידי כוח מידת הדיון, שעל ידה נסתלק אור החסד הפשוט, וזה היה צמצום א' של המאציל העליון כי אנו נלמד שהמאציל פעל על ידי העולמות והמלאכים עוד פעולות של צמצומים קטנים יותר, ולכן נקרא צמצום זה ראשון, וזה המקום חלל עגול בשווה מכל הצדדים היות והא"ס שווה בתכלית השוויון וממילא הצמצום הזה שהיה לתכלית ההשפעה לנבראים יהיה בעיגול עד שנמצא עולם האצילות וכל העולמות נתונים תור עגול זה ואור א"ס מקיפו בשווה.

והנה כאשר צמצם עצמו כשנסתלק אור החסד מתוך החלל הזה כדי לאפשר קיום לזולתו היינו לנאצלים לנבראים ליצורים ולנעשים להתקיים, אז דרך צד א' מן החלל המשיך דרך קו א' ישר דק כעין צינור אור א' הנמשך מן הא"ס אל תור החלל וממלא אותו. כלומר יש לנו ב' דברים, האחד הוא צינור והשני שפע שעובר בתוכו.

אם כך, יש לנו ב' מיני שפע, הצינור שהוא חיצוניות שנמשך מהאור שהיה בחלל, והשפע שעובר דרכו הוא שפע שלא היה בו צמצום.

פיתולזי חזותם – ב'אור על ספר עץ חיים

יו"ל ע"י בית המדרש "אור שלום" ע"ש כ"ק האדמו"ר הרב שלום ספרין זצוק"ל מקומרנא י-ם
קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100

והנה יקשה לשון הרב "וממלא אותו" – מהי כוונתו? משום שעל פי פשט דברי הרב ניתן להבין שהוא ממלא אותו – את הצינור, וכן ניתן להבין שהכוונה למילוי החלל כולו.

הרב שחש בקושי זה מסביר, אבל למרות שהוא ממלא אותו נשאר מקום פנוי בין האור שבתור החלל מכאן אנו למדים שהוא ממלא את החלל, על ידי השפעת היוצא מהצינור ומתפשט בעיגולים, השפעת חוזר וממלא את החלל.

יש להעיר שיש בענין זה מחלוקת בין המקובלים, ה"בית לחם יהודה" סובר שהשפעת ממלא את החלל, ואילו ה"כרם שלמה" חולק ואומר שכוונת הרב הוא שממלא את היושר, אך נראה שדברי ה"בית לחם יהודה" הם קרובים יותר לדעת מוהר"ח¹, ובין אור הא"ס המקיף את החלל שאם לא כן יחזור הדבר לכמות שהיה ותחזור ותתחבר האור הזה שבתור החלל עם הא"ס כבראשונה יחד, ועל כן לא נתפשט ונמשך האור רחב אל תוך החלל, רק דרך קו א' דק לבד, ודרך קו הזה נמשך ויורד אור א"ס אל תוך החלל העגול שהוא הנאצל, ועל ידי כך מתדבק המאציל בנאצל יחד ולא עוד.

הארה: יש לשים נקודה כאן לאחר מילת "עוד" ולא כמופיע בספרי עץ חיים.
ואנו לא גורסים "אלא אע"פ".

ואע"פ שכל האצילות עגול והא"ס מקיפו מכל צדדיו בשוה, עם כל זה אותו המקום הנשאר דבוק בו ממש, ונמשך ממנו ראש הקו הזה נקרא ראש האצילות העליונה, וכל מה שנמשך ונתפשט למטה נקרא תחתית האצילות, ועל ידי כן נמצא שיש בחינת מעלה ומטה באצילות, דאם לא כן לא היה בחינת ראש ורגלים מעלה ומטה באצילות. בהיות החלל עגול והקו נמשך מהא"ס, ונמשך ומסתיים בנקודה כלשהי, ואינו חוזר אל הא"ס, יש לו עליון ראש, ותחתון רגלים, מעלה ומטה. ויש לדייק שלשון "אצילות" כאן אין הכוונה לעולם האצילות, אלא לבאר כי מדובר בנאצלים – נבראים.

והנה האור הזה המתפשט תוך החלל הזה הנה הוא נחלק לב' בחינות הא' הוא שכל האורות שבתור החלל הזה מוכרח הוא שיהיה בבחינת עגולים אלו תוך אלו. הרב לא הסביר כאן מהו ההכרח, אלא שכבר כתב הרב בעץ חיים [דף י"א עמודה ג'] לפי שאור א"ס שוה בהשוואה גמורה, לכן הצמצום והנאצלים יהיו נדמים לו בצורת עיגול כי הצורה הקרובה ביותר אל השוויון מכל הצדדים.

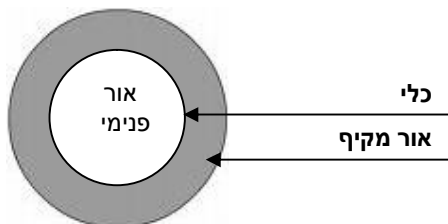

פיתולזי חזותם – ב'אור על ספר עץ חיים

יו"ל ע"י בית המדרש "אור שלום" ע"ש כ"ק האדמו"ר הרב שלום ספרין זצוק"ל מקומרנא י-ם
קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100

והמשל בזה אור ספירת הכתר עיגול א', ובתוך עיגול זה עגול חכמה, וכיוצא בזה עד תשלום י' עגולים שהם י"ס דא"ק, צמצום ראשון שעשה המאציל העליון, ואח"כ י' עגולים אחרים בתוך העיגול הקטן ביותר של א"ק, היינו בתוך מלכות דא"ק, והם י"ס דעתיק, וצריך להבחין כי כאן הרב נכנס למערכת מפורטת יותר של הפרצופים, כי בתחילה הרב דיבר על עולם אדם קדמון, וכאן הוא מפרט ולא ממשיך לדבר על עולם האצילות במבנה עולם, וממנו לבריא וכו', אלא החל לפרט מבנה עולם האצילות בבחינות הפרצופים שבו, ועל כן מה שאמר "י"ס דעתיק" הכוונה ל"עתיק דאצילות", ואח"כ בתוכם י' עגולים אחרים והם י"ס דא"א, בתוך עשרה [10] עיגולים דעתיק יש עשרה [10] עיגולים דאריך, ואח"כ בתוכן י' עגולים אחרים, והם י"ס דאבא, אלו תור אלו עד סיום כל פרטי אצילות, כאן יש לנו יכולת לפרש ב' פירושים, או שנפרש לאו דווקא על עולם האצילות משום שכל החלל קרוי אצילות מלשון נאצל ונברא, ולכן הרב מדבר כאן עד לעולם העשייה, או שניתן לומר שדיבר הרב בעולם האצילות בלבד, כדוגמא לכלל העולמות.

וכל עגול מאלו יש אור מקיף אליו כמזהו שיש בחינת העיגול עצמו שהוא כלי, הנובע מכוח הדינים שעל ידם מסתלק אור החסד הפשוט, נמצא שהכלי הוא באמצע, שהרי בתוכו יש אור ומסביבו יש אור. גם כן עגול אחר כמזהו נמצא שיש אור פנימי ואור מקיף וכולם בבחי' עגולים. למדנו אם כן שיש ג' בחינות בכל ספירה, אור פנימי, כלי, אור מקיף.

והבחינה הב' הוא, כי הנה באמצע כל האצילות, העגול הזה מתפשט דרך קו ישר בחינת אור דוגמת העגול ממשי, רק שהוא ביושר היינו שאנו מדברים כאן על בחינת היושר אשר בו מזכיר הרב רק חמישה פרצופים ויש בו בחינת א"א ואו"א וזו"ן, וכולם ביושר.

ולבחינה זו קראו בתורה את האדם בצלמו בצלם אלהים כמו שכתוב ויברא אלהים את האדם בצלמו וגו', כי הוא קו ישר ומתפשט בדרך קוים וכמעט כל ספר הזוהר והתיקונים אינם מדברים אלא בזה היושר כמו שיתבאר בע"ה: